

שביל הים

- להסדיר את הסימון והשילוט לכל אורך השביל, ובכלל זה ליצור שפה גרפית ומותגית אחידה וייחודית לכל אורך השביל;
- לשדרג את אתר האינטרנט של השביל ולהתאימו לשימוש סלולרי בשפות שונות, לשם ריכוז מידע הקשור לאתרים הפזורים לאורכו ולאופן הצעדה והטיול לאורכו;
- לעודד, בעזרת מענקים ושינוי סדרי עדיפויות, את הפיתוח התיירותי המקומי לאורך השביל, בייחוד בפריפריה ובקרב אוכלוסיות ואזורים מוחלשים (כגון ג'סר א-זרקא);
- להסדיר מערכת פיקוח לשביל הים, שתהיה אחראית בין היתר לאיתור מפגעים ותיקונם ולשמירה על ביטחון המטיילים;
- לעודד קבוצות של מתנדבים ו"ידידי שביל" לסייע לתחזוקה תקינה של השביל, לתרום לקהילות השונות לאורכו ולהפיץ את המסר החברתי והחינוכי של השביל;
- לפרסם "קול קורא" למחקרים אקדמיים סביב ההיבטים הרחבים של שביל הים, ובכלל זה פיתוח התיירות, השמירה על הסביבה, תרומתו הכלכלית של השביל, הסיוע לאוכלוסיות מוחלשות וכדומה.

שביל הים משרת מטרות ציוניות וחברתיות של שמירה על הסביבה, אהבת הארץ והכרת המורשת ההיסטורית של עמנו. חשיבות מיוחדת תהיה לתרומתו של השביל לחיזוק אזורי הפריפריה ואוכלוסיות מוחלשות בישראל, וליצירת מקומות עבודה חדשים בעבורן. בנוסף, שביל הים תורם לחברה בישראל באמצעות עידוד הפעילות הגופנית בכלל, ותרבות ההליכה ברגל בפרט.

מסקנות והמלצות - איך מתקדמים?

- הצוות המוביל את הקמת המיזם פועל תחת מסגרתה של אוניברסיטת חיפה ובוחן מספר כיוונים אפשריים לניהול העתיד של שביל הים. הצוות, בראשותם של ד"ר אליק אדלר ופרופ' נגה קולינס-קריינר ובעזרתו של מר עמי צוברי, ערך דו"ח מקיף העוסק בהיבטים השונים של הקמת מיזם השביל ותפעולו. מסקנתו העיקרית של הדו"ח הנה כי קיומו המוצלח של שביל הים תלוי בניהול מסודר ומתואם של פעילותו, בתחזוקה שוטפת על ידי הגורמים הרלבנטיים ובתקצוב שוטף ורב-שנתי. המלצותיו העיקריות של דו"ח זה הן:
- להקים גוף ממלכתי בין-מערכתי בעל יכולת, סמכויות ואחריות מקפת על המיזם, כאשר הרשויות המקומיות ורשות הטבע והגנים שבשטחן יעבור השביל יקבלו על עצמן את האחריות עליו;
 - להקצות לשביל תקציב רב-שנתי, לעודד בעזרת מענקים את הפיתוח התיירותי לאורכו ולשווק את השביל בארץ ובחו"ל כמוצר תיירותי חדש; מן הראוי הוא כי משרד התיירות (בסיוע הקרן לשטחים פתוחים) יגייסו משאבים בסדר גודל של כ-8 מיליון שקל לפיתוח השביל תוך 3 שנות עבודה;
 - לשווק את שביל הים בישראל ובחו"ל ברשתות החברתיות, בפורומים ייעודיים לנושא שבילים, בעזרת סוכני תיירות המתמחים בתיירות ספורט ונופש פעיל, ובאמצעות הזמנת מחליטנים לבקר בשביל;
 - לבנות תכנית ליחסי ציבור לשביל, בין השאר באמצעות הזמנת תקשורת וידוענים לבקר במקום ופיתוח של תחרויות ומשחקים לאורכו;

שביל הים במספרים

צוות שביל הים

צוות מיזם שביל הים מורכב מד"ר אליק אדלר (מנהל הפרוייקט), לשעבר ראש אגף ים וחופים במשרד להגנת הסביבה ועובד בכיר בארגון האו"ם לאיכות הסביבה (UNEP); פרופ' נגה קולינס-קריינר מהחוג לגיאוגרפיה ולימודי הסביבה באוניברסיטת חיפה ומנהלת המרכז לחקר חיפה והצפון; גב' טל קמחי, אדריכלית נוף ומתכננת השביל, ויוסי דישון שהיה במשך שנים רבות

ליצירת קשר - ellik.adler@gmail.com

שביל הים הלאומי של ישראל
הולכים על תיירות וכלכלה

צילום: מושיק זורע

14 מיליון שקל לשנה

בהתאם לכך, צפוי גם שביל הים הישראלי לתרום רבות לפיתוח הכלכלי של שירותי התיירות הפזורים לאורכו, או אלה שיקומו בעקבותיו, וליצירת מקומות עבודה חדשים. מותג שביל הים הלאומי של ישראל ואתר האינטרנט שלו ישמשו פלטפורמה מצוינת לשיווק וליצירת קהילות של העסקים הפועלים בסמוך לתוואי השביל. לנושא זה חשיבות רבה בעיקר באזורי הפריפריה ובאזורים המוחלשים בישראל, המתוירים פחות, ושצפויים להפיק תועלת כלכלית רבה יותר מתנועה של מטיילים מאזור המרכז לכיוונם.

ההערכה היא ששביל הים צפוי להניב לחשבונות-הלווין התיירותיים הכנסה ברוטו בגובה של כ-14 מיליון שקל לשנה. זאת, כאשר עלויות ההקמה הראשוניות של שביל הים נעות בין 3 מיליון שקל ל-8 מיליון שקל, ועלויות האחזקה השנתית השוטפת יהיו כ-10 אחוז מעלות ההקמה של השביל. הכשרת שביל הים כולו צפויה לארוך כ-3-4 שנים.

פרויקט הפיילוט בחוף הכרמל

כפיילוט ראשוני לשביל הים, יסומנו במהלך 2018-2019 כ-38 קילומטר בשטח המועצה האזורית חוף הכרמל. כבר כיום מצויים בחופי הכרמל, בסמוך לאזור הפיילוט, עשרות עסקים תיירותיים, ובהם חופי רחצה, שמורות טבע, מוזיאונים, אטרקציות ומקומות לינה והסעדה. בפיילוט ייבחנו העקרונות התכנוניים של שביל הים והיבטים מעשיים רבים של האתגרים השונים העומדים בפני מפתחי השביל. במהלך הפיילוט ייבחנו גם היבטים תיירותיים וכלכליים של השביל. חנוכת הפיילוט, ועמו גם שביל הים הארצי, תתקיים לקראת חגי הסתיו של 2019.

עשרות אלפי תיירים

מניתוח נתוני התיירות הנכנסת לישראל עולה שקיים פוטנציאל גבוה שתיירות זו תגלה עניין בשביל הים. פוטנציאל גבוה במיוחד לכך מצוי בקרב התיירות העצמאית (FIT), כמו גם בקרב התיירים החוזרים. האומדן הוא שבשביל הים צפויים לצעוד כ-10,000 תיירים בודדים בשנה. בנוסף, סביר להניח כי קבוצות מאורגנות, כגון אוהדי ישראל, חובבי טבע או קבוצות "תגלית" ישלבו בתכניותיהן בהמשך את שביל הים, כולו או חלקו, וכך יגדילו עוד יותר את מספר התיירים הצועדים בשביל. שביל הים צפוי כמובן למשוך גם תיירות פנים. בראש ובראשונה מדובר על חובבי ההליכה והנופש הפעיל. מספרם של אלה נמצא בעלייה מתמדת, ככל שמסומנים שבילי הליכה חדשים בישראל. בנוסף, תיירות הפנים בישראל מורכבת מתיירות יוממים, נופשי לינה וקבוצות מאורגנות כמו ועדי עובדים, בתי ספר, תנועות נוער, חיילים ועוד. האומדן הוא שלפחות 100 אלף ישראלים יצעדו מדי שנה בחלקים שונים של שביל הים.

צילום: עוזי פז

שבילי ים בעולם

ברחבי העולם קיימים זה מאות בשנים אלפי קילומטרים של שבילי הליכה לאורך חופי הימים והאוקיינוסים. שבילים אלה זוכים בשנים האחרונות לפופולריות הולכת וגדלה. כמעט כל מדינה חופית בארצות הברית, למשל, חנכה ופיתחה מאות קילומטרים של שבילי הליכה לאורך חופי האוקיינוס השקט, מפרץ מקסיקו, האוקיינוס האטלנטי והאגמים הגדולים. גם בצרפת, באיטליה, בסקוטלנד, באירלנד, בספרד, בפורטוגל ובמדינות נוספות ניתן למצוא שבילי ים המארחים מדי שנה עשרות אלפי תיירים ומטיילים. התרומה הכלכלית של שבילי הים בעולם היא עצומה, והיא באה לידי ביטוי הן במספרים האבסולוטיים של הצועדים בהם, הן בהכנסות של שירותי התיירות התומכים בשבילים והן ביצירת מקומות עבודה חדשים בקרבתם.

240 קילומטרים של הליכה לאורך החופים

שביל הים עובר לכל אורכו של מישור החוף ומנצל את העובדה שמערכת הכבישים לאורך מישור החוף טובה מאוד והנגישות ברכב לכל מקטעי השביל קלה ונוחה. התשתית התיירותית לאורך 240 הקילומטר של שביל הים מגוונת ורחבה. במקצת המקטעים שירותי התיירות צפופים מאוד, ובאחרים יש תשתית מבטיחה לפיתוח עתידי נרחב. החלק המרכזי של מישור החוף הוא השטח המאוכלס ביותר והמבוקש ביותר בישראל, ובו שפע אטרקציות תיירותיות, מקומות לינה ושירותי הסעדה. החלק הצפוני והחלק הדרומי של מישור החוף מתוירים פחות, וגם ההיצע הנוכחי של שירותי התיירות בהם דל יותר. שביל הים צפוי אפוא לתרום רבות לפיתוחם. לאורך שביל הים, ובטווח ההשפעה המידי שלו, יש מצאי תיירותי מרשים ומגוון מוצרים משלימים כגון קטעים משביל ישראל, שמורות טבע, אתרי מורשת, אתרים ארכיאולוגיים, מרכזי מבקרים, מרכזי ספורט, טיילות עירוניות, פארקי שעשועים, מרכזי הסעדה ומקומות לינה. כל אלה עשויים לחזק את חוסנו התיירותי של שביל הים ואת מיתוגו כתוואי ראשי לתיירות בישראל.

מוצר תיירותי חדש ומרתק מתפתח בימים אלה: **"שביל הים הלאומי של ישראל".**

מדובר בשביל הליכה רציף, באורך של כ-240 קילומטר, שנושק לחופי הים ושמחבר בין מצוקי ראש הנקרה בצפון לחולות זיקים בדרום. שביל זה מהווה "מחרוזת פנינים" עם פוטנציאל כלכלי ותיירותי עצום משום שהוא יוצר רצף תוכני בין מספר רב מאוד של אתרי תיירות, שירותי תיירות, חופי רחצה, אתרי טבע ואתרים ארכיאולוגיים.

שביל הים הלאומי של ישראל מנגיש את הים וחופיו, את הסביבה, את התרבות והמורשת הימית לכלל האוכלוסייה בישראל ותורם להעמקת תחושת הקניין הציבורי והאחריות של החברה בישראל לים ולחופים. שביל הים תורם לרווחתם של תושבי המדינה בדרך חווייתית, ספורטיבית ולימודית ובדגש על הכרת חופי הים והמרחב הימי של ישראל ועל שמירת ערכי הטבע והמורשת.